

11

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΑΝΔΡΟΛΟΓΙΑΣ

10-11 Μαΐου 2019

ΣΤΟΑ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
Πεσμαζόγλου 5 & Σταδίου, Αθήνα

Διοργάνωση

Γενετικός Έλεγχος στην Ανδρολογία

Χρήστος Π. Τσαμέτης

Ενδοκρινολόγος, Κλινικός Ανδρολόγος (ΕΑΑ cert.)

Διδάκτωρ Ιατρικής Α.Π.Θ.

Μονάδα Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής
Α' Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική Α.Π.Θ.
ΓΝΘ "Παπαγεωργίου"

Δήλωση σύγκρουσης συμφερόντων

- Δεν έχω λάβει τιμητική αμοιβή για την ομιλία μου, η οποία δεν ενέχει καμμία σύγκρουση συμφερόντων.

Δομή της παρουσίασης

- Εισαγωγή, μέθοδοι γενετικού ελέγχου.
- Γενετικός έλεγχος στη καθημερινή κλινική πράξη
- Μελλοντικές προοπτικές

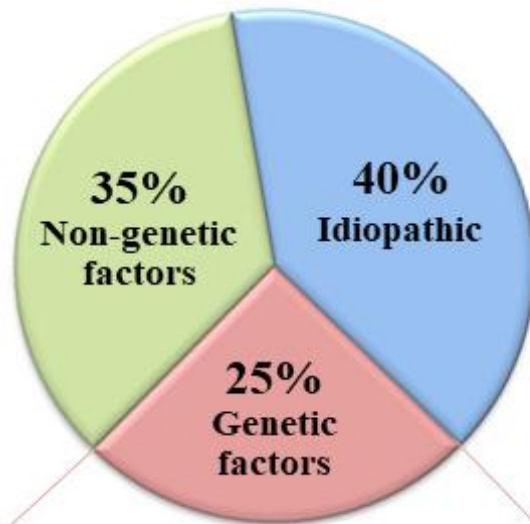
Δομή της παρουσίασης

- Εισαγωγή, μέθοδοι γενετικού ελέγχου.
- Γενετικός έλεγχος στη καθημερινή κλινική πράξη
- Μελλοντικές προοπτικές

Γενετικά αίτια και ανδρική υπογονιμότητα

Αζωοσπερμία

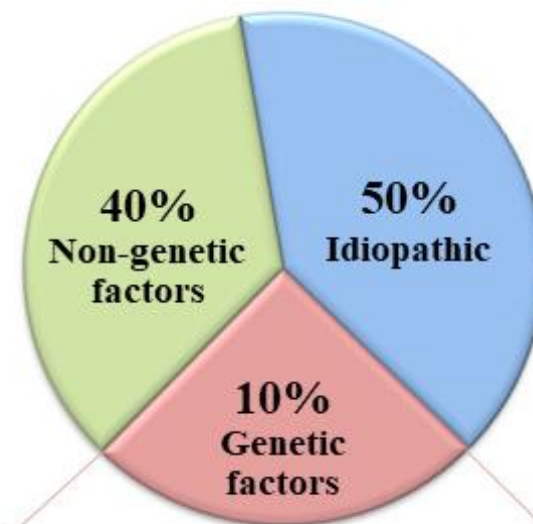
A)

Karyotype abnormalities (mainly 47,XXY);
Y chromosome microdeletions (AZFa, AZFb, AZFc);
Monogenic pathogenic variants: cHH candidate genes,
CFTR, *AR*, *TEX11**

Ολιγοσπερμία

B)

Karyotype abnormalities (mainly structural alterations)
Y chromosome microdeletions (AZFc; gr/gr)
Monogenic pathogenic variants: *CFTR*, *AR*;
X-linked deletions* (CNV67)

Κλινική σημασία του γενετικού ελέγχου

- Αιτιολογική διάγνωση
- Προγνωστική αξία
  - επιλογή διαγνωστικών και θεραπευτικών χειρισμών
  - πιθανότητα ανεύρεσης σπερματοζωαρίων στη TESE
- Γενετική συμβουλευτική και καθοδήγηση
  - εκτίμηση του γενετικού κινδύνου για τους απογόνους

Τεχνικές γενετικού ελέγχου

- Κυτταρογενετική ανάλυση
  - καρυότυπος
  - φθορίζων in-situ υβριδισμός (Fluorescent in-situ Hybridization, FISH)
  - συγκριτικός γενομικός υβριδισμός (Comparative Genomic Hybridization, CGH)
    - σε μικροσυστοιχίες (array-CGH)
- Μοριακή γενετική ανάλυση
  - αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης (PCR)
  - αλληλούχιση (sequencing) επιλεγμένων γονιδίων
    - Whole exome sequencing

Χρωσωμικές ανωμαλίες

- Αριθμητικές
- Δομικές
  - ισοζυγισμένες
    - Αναστροφές
    - Μεταθέσεις (αμοιβαίες, κατά Robertson, ενθέσεις)
  - Μη ισοζυγισμένες
    - Ελλείψεις
    - Διπλασιασμοί
    - Δακτυλιοειδή χρωμοσώματα
    - Χρωμοσώματα δείκτες
    - Ισοχρωμοσώματα
    - Δικεντρικά χρωμοσώματα

Ευαισθησία των μεθόδων κυτταρογενετικού ελέγχου

• Conventional chromosome analysis	6 –10 Mb
• Conventional CGH	2 Mb
• Metaphase-FISH	100 Kb
• Interphase-FISH	20 Kb
• Array-CGH	up to < 1 Kb*

Δομή της παρουσίασης

- Εισαγωγή, μέθοδοι γενετικού-μοριακού ελέγχου.
- Γενετικός έλεγχος στη καθημερινή κλινική πράξη
- Μελλοντικές προοπτικές

Γενετικός έλεγχος στην Ανδρολογία

- κυτταρογενετικός έλεγχος (καρυότυπος)
- έλεγχος για μικροελλείψεις Yq
- ανίχνευση μεταλλάξεων του γονιδίου της κυστικής ίνωσης (CFTR)
- ανίχνευση μεταλλάξεων των γονιδίων που εμπλέκονται στην εμφάνιση υπογοναδοτροφικού υπογοναδισμού
- ανίχνευση μεταλλάξεων/πολυμορφισμών του υποδοχέα των ανδρογόνων (AR)
- ανίχνευση μεταλλάξεων γονιδίων που σχετίζονται με συγκεκριμένες μορφές τερατοσπερμίας και ασθενοσπερμίας
- έλεγχος της ακεραιότητας του DNA των σπερματοζωαρίων
- FISH σπερματοζωαρίων

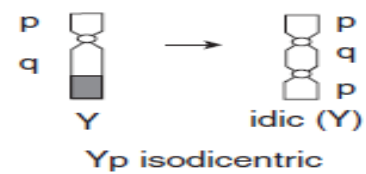
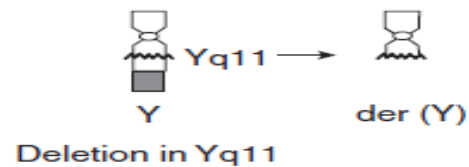
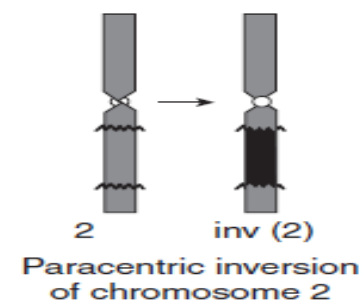
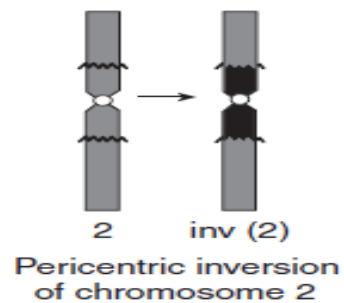
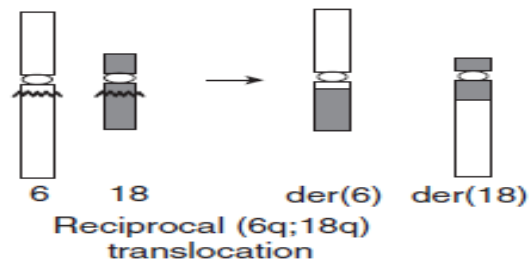
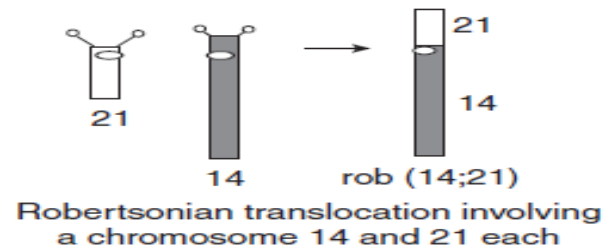
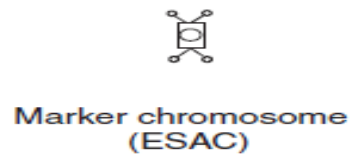
Ενδείξεις διενέργειας καρυότυπου

- διαταραχές διαφοροποίησης του φύλου (αμφίβολα γεννητικά όργανα)
- μη αποφρακτική αζωοσπερμία ή σοβαρού βαθμού ολιγοσπερμία
  - $< 5 \times 10^6/\text{ml}$ (European Academy of Andrology)
  - $< 10 \times 10^6/\text{ml}$ (European Association of Urology)
- καθ' έξιν αποβολές
- οικογενειακό ιστορικό καθ' έξιν αποβολών, γνωστής χρωμοσωμικής διαταραχής, δυσμορφιών ή νοητικής υστέρησης

Χρωμοσωμικές διαταραχές στην ανδρική υπογονιμότητα

- Συχνότητα ανίχνευσης: 5,8% (φυλετικά χρωμοσώματα:4,2%)
- Πιο συχνές σε άνδρες με σοβαρότερες διαταραχές στη σπερματογένεση
  - Μη αποφρακτική αζωοσπερμία: 15-16%
  - Ολιγοσπερμία<5 εκατομ/ml: 4%
- Η πιο συχνή διαταραχή των φυλετικών χρωμοσωμάτων είναι το σύνδρομο Klinefelter
  - 47,XXY (80-90%)
  - 46,XY/47,XXY, 48,XXXΥ, δομικές αλλαγές στο X
- Πιο συχνές διαταραχές των αυτοσωμικών είναι:
  - Μεταθέσεις κατά Robertson, αμοιβαίες μεταθέσεις, παρακεντρικές αναστροφές, χρωμοσώματα δείκτες

Δομικές χρωσωμικές ανωμαλίες

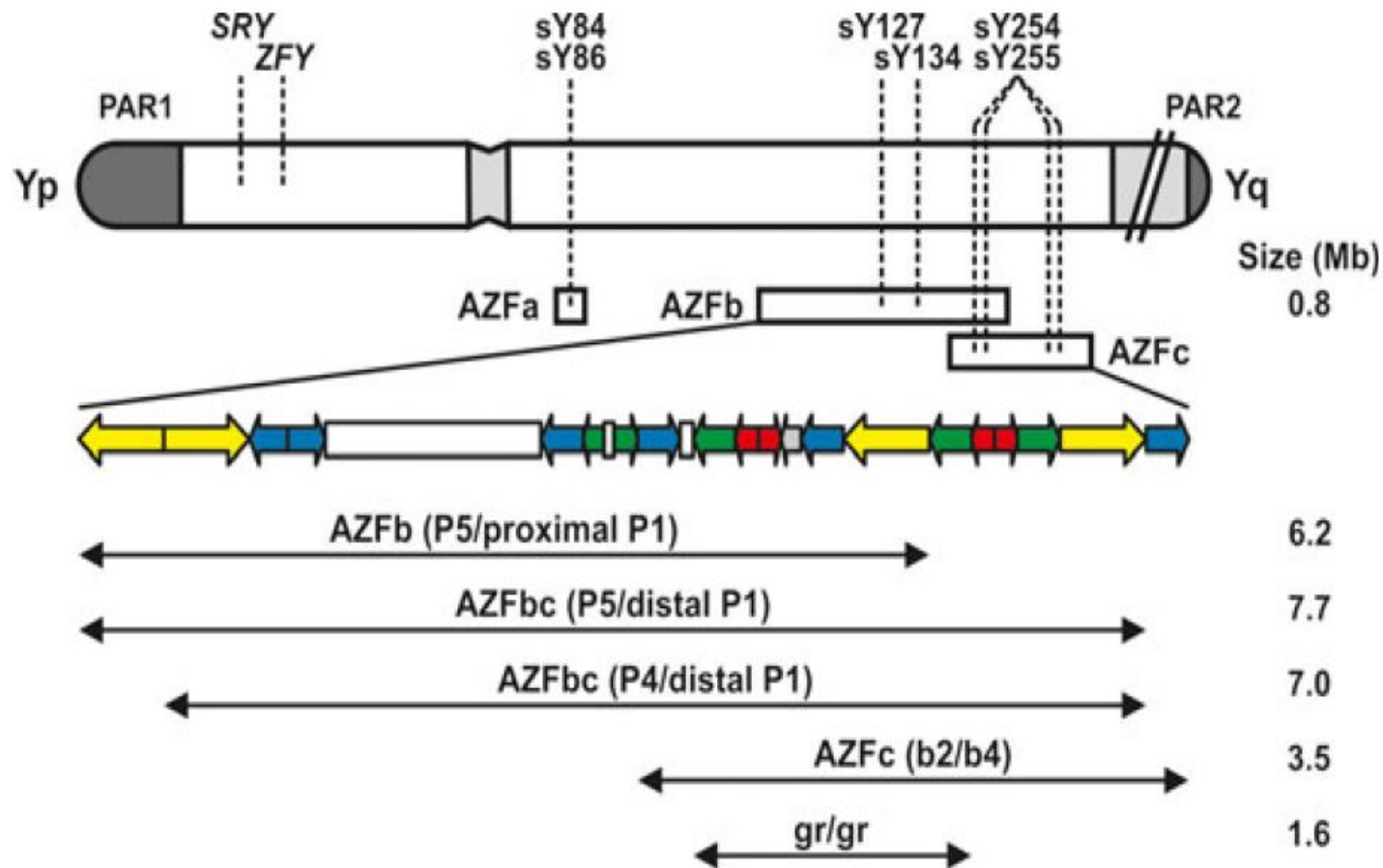
Ενδείξεις για FISH περιφερικού αίματος

- Δομικές ανωμαλίες φυλετικών χρωμοσωμάτων
  - 46, XX άρρεν
    - Εντοπισμός SRY
  - Ελλείψεις, αναστροφές και διπλασιασμοί Y
- Επιβεβαίωση ύπαρξης μωσαϊκισμού
  - Μωσαϊκισμός 47,XXY/46,XY
  - <10% των κυττάρων σε καρυότυπο

Γενετικοί κίνδυνοι, συμβουλευτική

- Σ. Klinefelter
  - ενημέρωση για τις αναπαραγωγικές και μη συνέπειες
  - έγκαιρη διενέργεια TESE
  - πιθανώς αυξημένος κίνδυνος χρωμοσωμικών ανωμαλιών σε έμβρυα από ασθενείς με Klinefelter
- 46,XX άρρεν
  - απουσία σπερματογένεσης (έλλειψη AZF), όχι TESE
- Δομικές χρωμοσωμικές ανωμαλίες
  - Αυξημένος κίνδυνος εμφάνισης ανευπλοειδιών ή μη ισοζυγισμένων δομικών ανωμαλιών στους απογόνους
  - Προεμφυτευτική γενετική διάγνωση (PGD) ή προγεννητικός κυτταρογενετικός έλεγχος (αμνιοπαρακέντηση) σε εφαρμογή ICSI.

Μικροελλείψεις του Υq

Συχνότητα Υα μικροελλείψεων

Τύπος μικροέλλειψης	Συχνότητα		
	Υπογόνιμοι		Γόνιμοι
	Αζωσπερμία	Ολιγοσπερμία	
ελλείψεις AZF	5-12%	2-7% *	0
gr/gr	3-5%		0,9%

Εξαιρετικά σπάνιες σε συγκεντρώσεις $> 5 \times 10^6$ /ml: 0,7%

Krausz, C & Chianese, C. Curr Opin Endocrinol Diabetes Obes 2014, 21:244–250,
Jungwirth, A et al. EAU guidelines on male infertility. Update March 2018

Ενδείξεις ελέγχου για Υq μικροελλείψεις

- μη αποφρακτική αζωοσπερμία και βαρεία ολιγοσπερμία/OTA ($< 5 \times 10^6$ /ml).
  - Προοπτική αντιμετώπισης με TESE/ICSI
- ολιγοσπερμία ($< 15 \times 10^6$ /ml) σε πληθυσμούς με επαρκή επιδημιολογικά δεδομένα
  - AZFc (gr/gr)
- δεν συστήνονται σε:
  - χρωμοσωμικές ανωμαλίες (εκτός 46,XY/45,X)
  - αποφρακτική αζωοσπερμία με φυσιολογική FSH
  - υπογοναδοτροπικό υπογοναδισμό

Κατευθυντήριες οδηγίες

ANDROLOGY

ISSN: 2047-2919

ANDROLOGY

REVIEW ARTICLE

Correspondence:

Csilla Krausz, Andrology Unit, Department of Experimental and Clinical Biomedical Sciences, Viale Pieraccini 6, Florence 50139, Italy.
E-mail: c.krausz@dfc.unifi.it;
Frank Tüttelmann, Institute of Human Genetics, University of Münster, Vesaliusweg 12-14, Münster 48149, Germany.
E-mail: frank.tuettelmann@ukmuenster.de

Keywords:

AZF, azoospermia, genetics, gr/gr deletion, male infertility, oligozoospermia, quality control, spermatogenesis, Y chromosome microdeletion

Received: 3-Nov-2013

Revised: 17-Nov-2013

Accepted: 18-Nov-2013

doi:10.1111/j.2047-2927.2013.00173.x

EAA/EMQN best practice guidelines for molecular diagnosis of Y-chromosomal microdeletions: state-of-the-art 2013

¹C. Krausz, ²L. Hoefsloot, ^{3,4}M. Simoni and ⁵F. Tüttelmann

¹Andrology Unit, Department of Experimental and Clinical Biomedical Sciences, University of Florence, Florence, Italy, ²Department of Human Genetics, Radboud University Nijmegen Medical Centre, Nijmegen, The Netherlands, ³Department of Biomedicine, Metabolism and Neural Sciences, University of Modena and Reggio Emilia, ⁴Azienda USL di Modena, NOCSAE, Modena, Italy, and ⁵Institute of Human Genetics, University of Münster, Münster, Germany

Μικροελλείψεις Υγ και γνωστά αίτια υπογονιμότητας

- Συχνότητα ανίχνευσης: **7-25%**
  - κρυψορχία
  - κίρσοκήλη
  - όγκοι όρχεων
  - χ/θ ή α/θ
  - λοιμώξεις
  - τραυματισμός
  - αποφρακτική αζωοσπερμία

Σχέση γονότυπου – φαινότυπου στις μικροελλείψεις Υq

Deletion type	Deletion Size (Mb)	Semen phenotype	Testis Histology in azoospermic men
AZFa	0.8	Azoospermia	SCOS
AZFb (P5/proximal P1)	6.2	Azoospermia/ Cryptozoospermia*	SGA
AZFbc (P5/distal P1)	7.7	Azoospermia	SCOS/SGA
AZFbc (P4/distal P1)	7.0	Azoospermia	SCOS/SGA
AZFc (b2/b4)	3.5	Oligo/Azoospermia	SCOS/SGA/HSG

gr/gr

- ποικίλος φαινότυπος (φυσιολογικό σπέρμα έως αζωοσπερμία)
- παράγων κινδύνου για διαταραχή σπερματογένεσης (X 2,0-2,5) και πιθανόν για καρκίνο των όρχεων

Κλινική σημασία ανεύρεσης μικροελλείψεων Υα

- τεκμηρίωση της αιτιολογικής διάγνωσης της ανδρικής υπογονιμότητας.
- προγνωστική αξία: αποφυγή διενέργειας αναποτελεσματικών διαγνωστικών και θεραπευτικών παρεμβάσεων.
- γενετική συμβουλευτική/καθοδήγηση του ζευγαριού.

Γενετική συμβουλευτική (1)

- Υποχρεωτική μεταβίβαση της μικροέλλειψης στον άρρενα απόγονο.
  - δεν μπορεί να προβλεφθεί ο ακριβής φαινότυπος του απογόνου
  - μερική έλλειψη AZFc (πατέρας)→ πλήρης έλλειψη (γιός)
- Πιθανώς αυξημένος κίνδυνος μωσαϊκού 46,XY/45,X ή συνδρόμου Turner.
- Αποτελέσματα ICSI συγκριτικά με άνδρες που δεν έχουν Yq μικροελλείψεις:
  - Ίδια ποσοστά γονιμοποίησης και κύησης
  - Μειωμένο ποσοστό σχηματισμού βλαστοκύστης και χαμηλότερη ποιότητα εμβρύων

Γενετική συμβουλευτική (2)

- Διενέργεια καρυοτύπου για αποκλεισμό μωσαϊκού 46,XY/45,X
  - έλλειψη AZFc ή AZFa+b+c
- Προσυμπτωματικός γενετικός έλεγχος (screening) σε άνδρες συγγενείς
  - έλλειψη AZFc ή μερική έλλειψη AZFa ή AZFb

Έλεγχος του γονιδίου CFTR

- **αποφρακτική αζωοσπερμία λόγω συγγενούς αμφοτερόπλευρης αγενεσίας των σπερματικών πόρων (CBAVD).**
  - Πρωτοπαθής υπογονιμότητα, μέγεθος όρχεων > 15 ml, αψηλάφητοι σπερματικοί πόροι
  - φυσιολογική FSH
  - Όγκος σπέρματος < 1.5 ml, pH σπέρματος < 7.2, ελαττωμένη φρουκτόζη ή/και α-γλυκοσιδάση
- **ετερόπλευρη αγενεσία και απουσία νεφρικών ανωμαλιών.**
- 85% έχουν μεταλλάξεις του CFTR (7p)
  - ~1500 μεταλλάξεις (F508, R117H and W1282X, 5T)
- Υποχρεωτικός έλεγχος και της συζύγου
  - 4% οι φορείς στο γενικό πληθυσμό

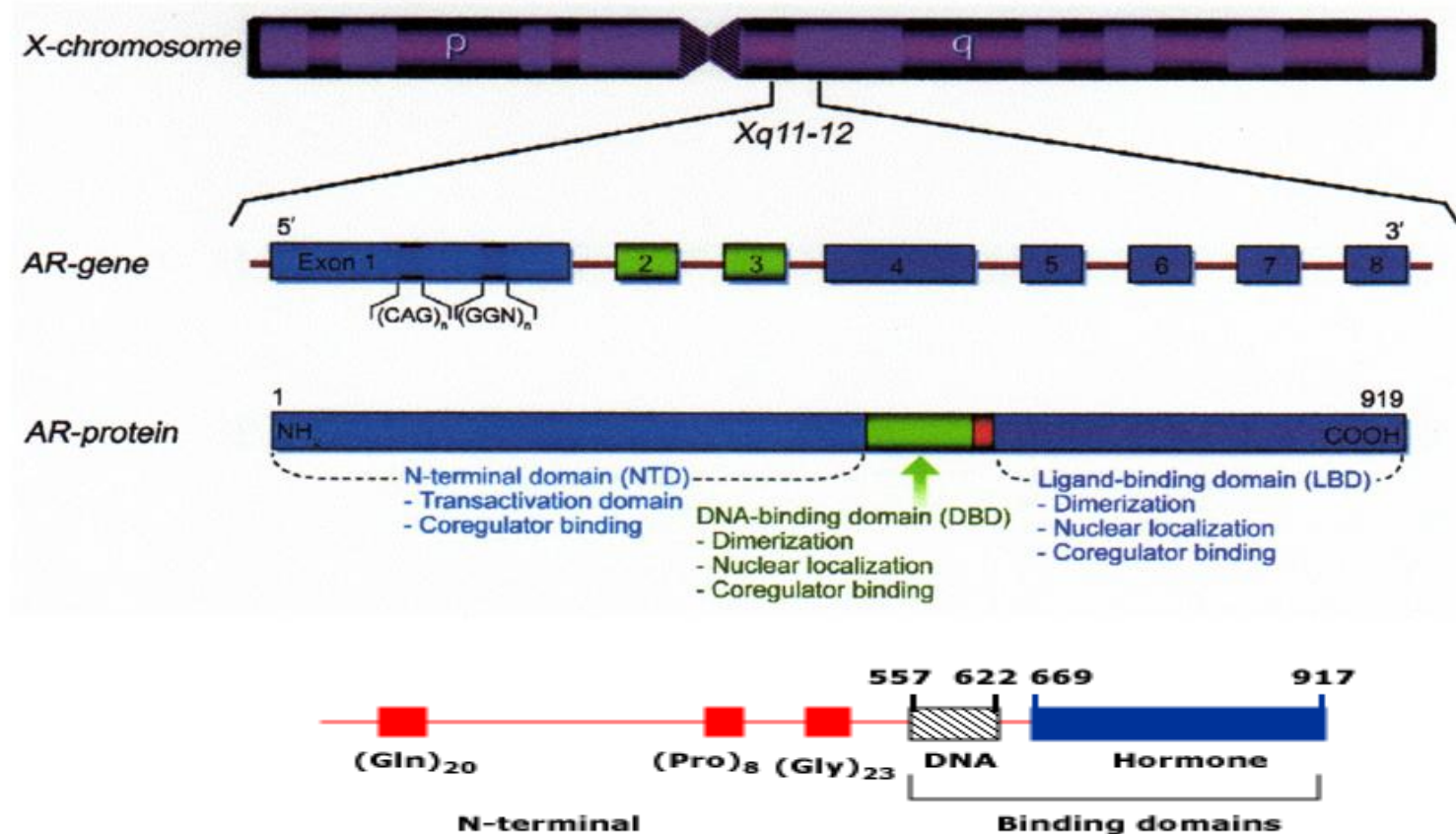
Γενετικός έλεγχος σε υπογοναδοτροπικό υπογοναδισμό (ΥΥ)

- Ιδιοπαθής ΥΥ
  - με ανοσμία/υποσμία (σύνδρομο Kallmann)
  - χωρίς διαταραχές όσφρησης
- Μεμονωμένη ανεπάρκεια FSH ή LH
  - ανίχνευση μεταλλάξεων στα γονίδια *FSHβ* ή *LHβ*

Γονίδια που σχετίζονται με συγγενή ανεπάρκεια GnRH

- Συσχέτιση κυρίως με σύνδρομο Kallmann
  - *ANOS1(KAL1), SOX10, SEMA3A, IL17RD, FEZF1*
- Συσχέτιση με ιδιοπαθή ΥΥ χωρίς ανοσμία
  - *KISS1R, KISS1, **GnRHR**, GnRH1, TAC3, TAC3R*
- Συσχέτιση και με τις δύο μορφές
  - *FGFR1, FGF8, PROK2, PROKR2, CHD7*
  - *NSMF, HS6ST1, FGF17, DUSP6, SPRY4, FLRT3, WDR11, AXL*
  - πιθανώς: *CCDC141, POLR3B, SEMA3E, SRA1*

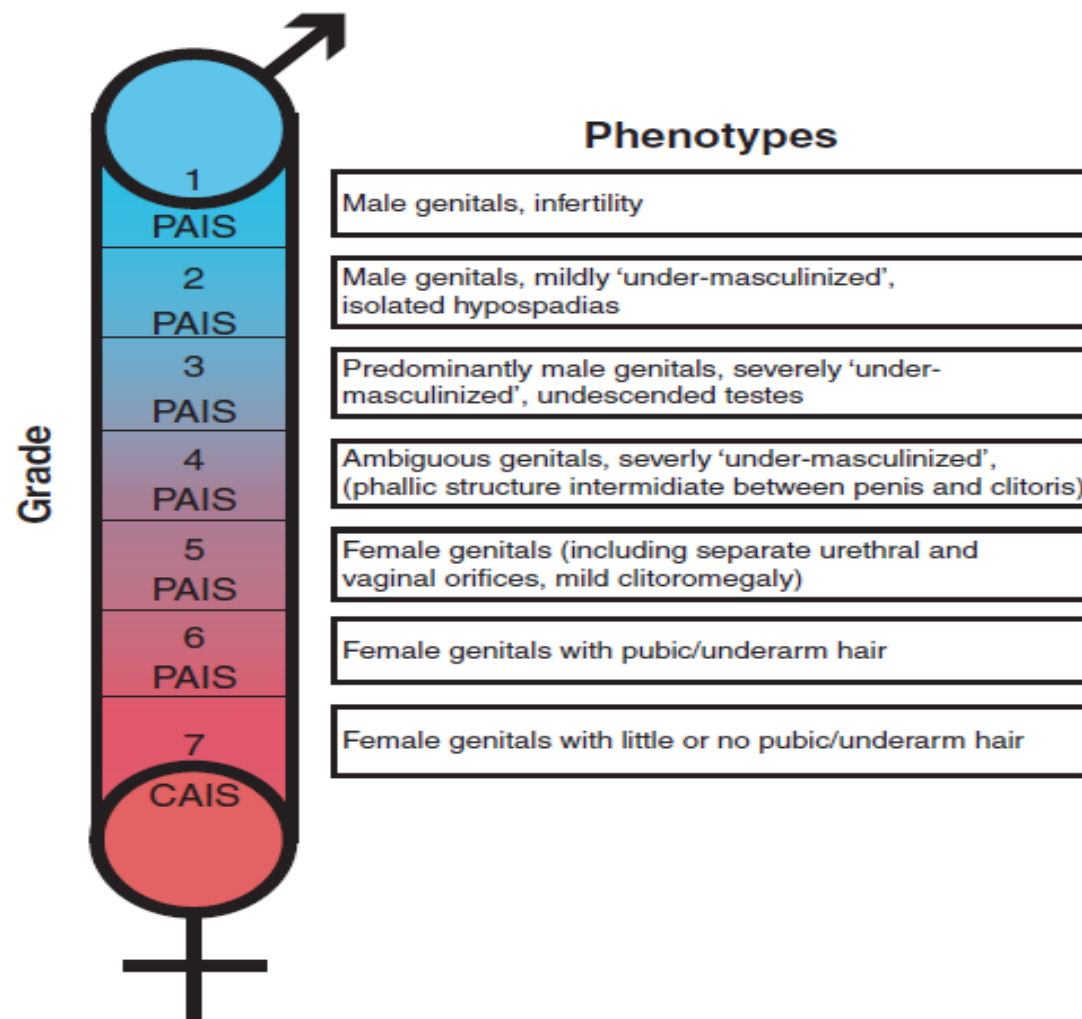
Υποδοχέας των ανδρογόνων (AR)

Ενδείξεις ελέγχου του γονιδίου του AR

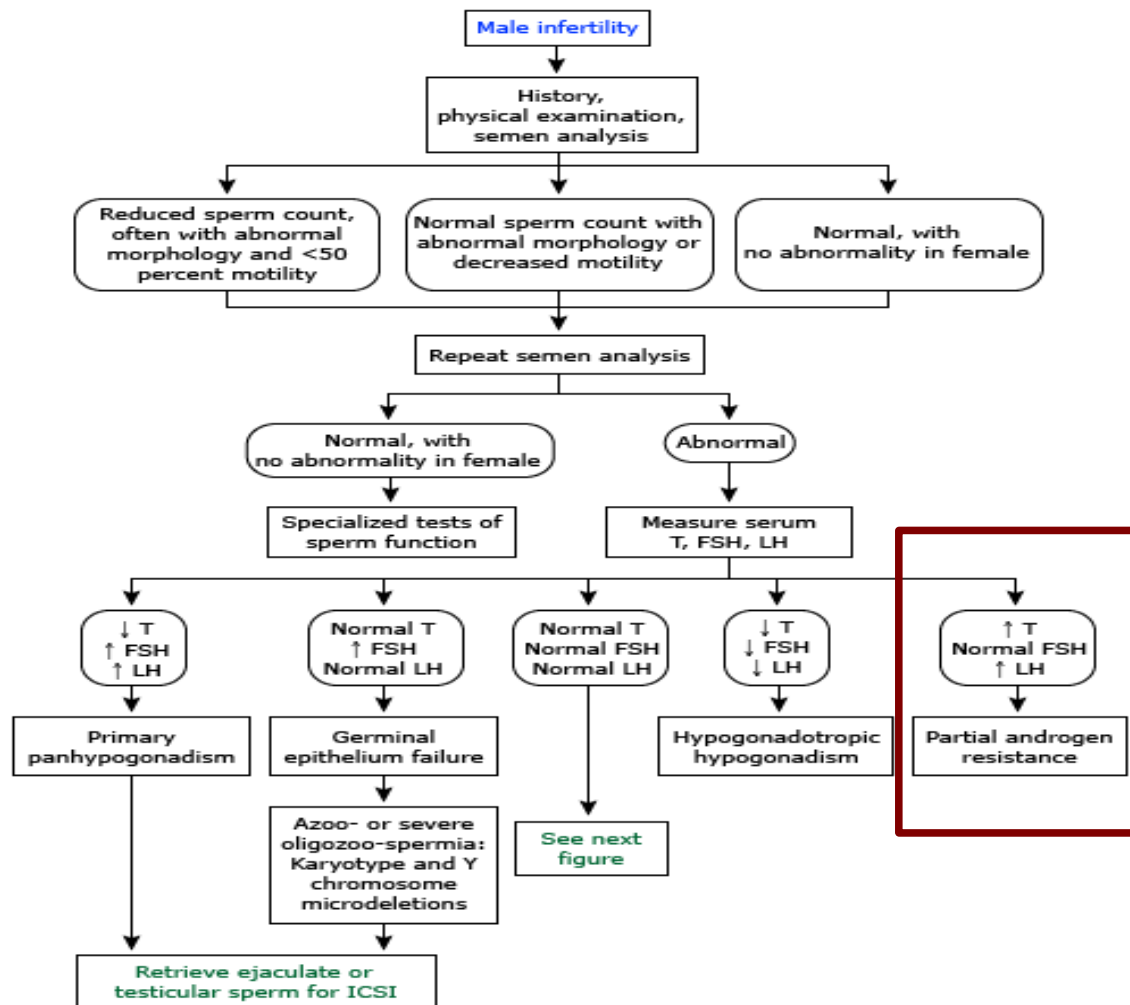
- **Σύνδρομο αντίστασης στα ανδρογόνα (AIS)**
  - πλήρης (CAIS), μερική (PAIS), ήπια μορφή (MAIS)
  - σημειακές μεταλλάξεις (85%)
  - μικροελλείψεις ή ενθέσεις (5%)
  - πλήρης ή μερική έλλειψη (6%)
- **Σύνδρομο Kennedy (X-linked spinal and bulbar muscular atrophy)**
  - κεντρομελική μυική αδυναμία, δυσαρθρία, δυσφαγία
  - γυναικομαστία, oligo-/αζωοσπερμία
  - αύξηση του αριθμού των επαναλήψεων του τρινουκλεοτιδίου CAG (>38)

Φαινοτυπικό φάσμα του AIS

Έλεγχος για AIS σε υπογόνιμους άνδρες

Approach to diagnosis of male infertility

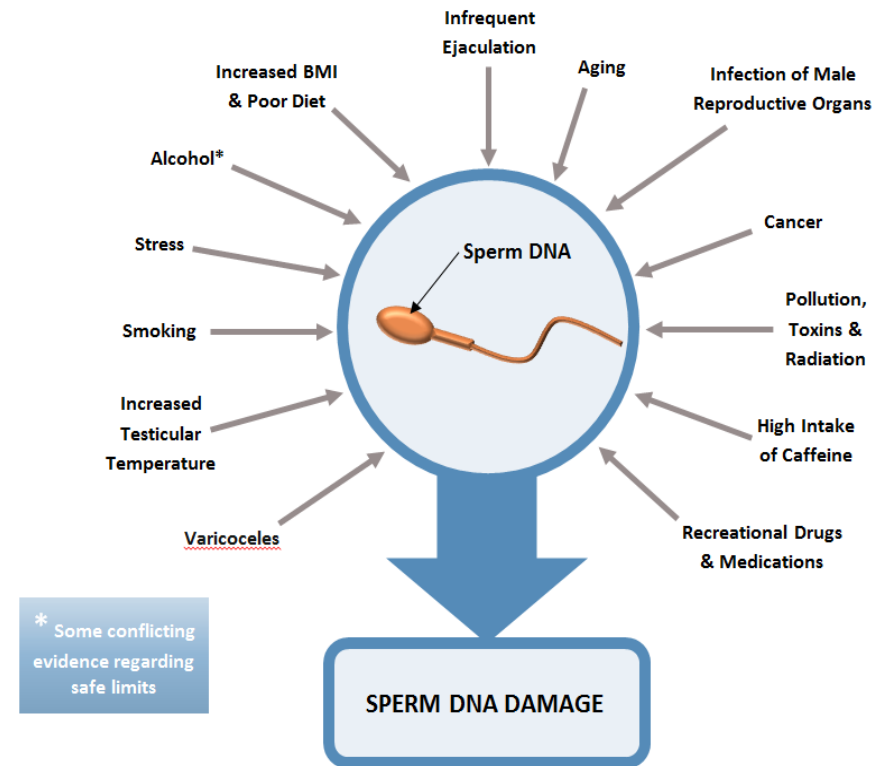
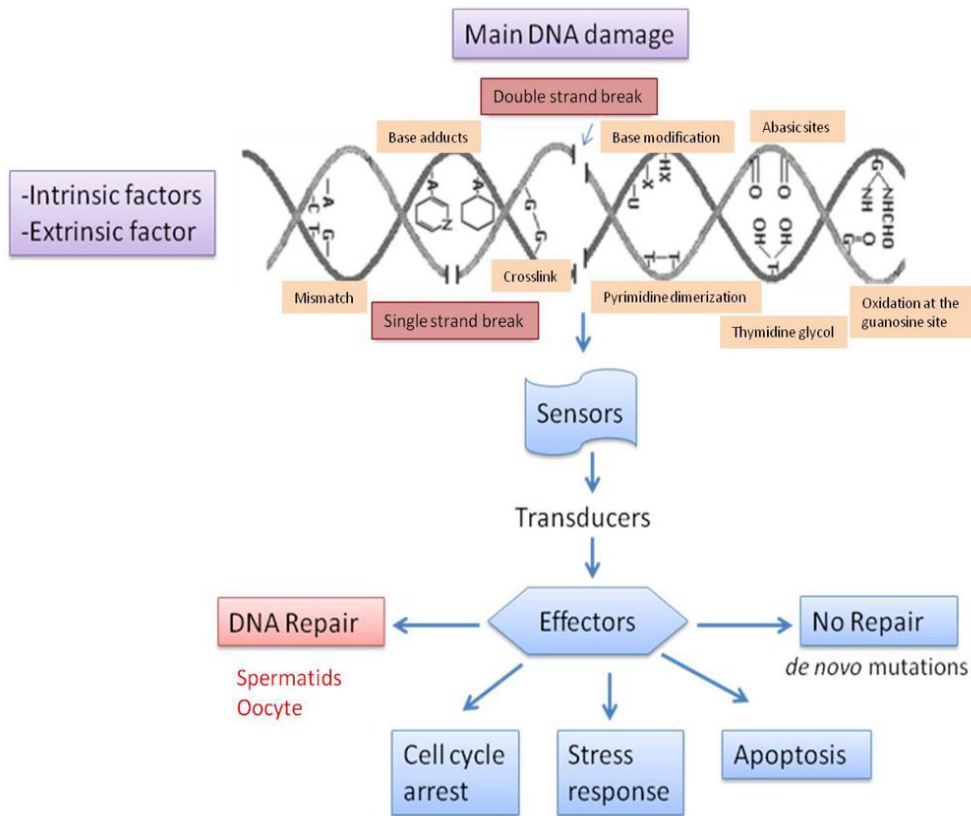

T: testosterone; FSH: follicle-stimulating hormone; LH: luteinizing hormone; ICSI: intracytoplasmic sperm injection.

Γενετικός έλεγχος σε μορφολογικές και λειτουργικές βλάβες σπερματοζωαρίων

- μακροκεφαλία (**AURKC**)
- μικροστρογγυλοκεφαλία (**DPY19L2**)
- ακέφαλα σπερματοζωάρια (**SUN5**)
- πολλαπλές ανωμαλίες ουράς (**DNAH1**)
- σύνδρομο Kartagener (**DNAI1, DNAH5**)
- διαταραγμένη ενεργοποίηση (capacitation) ή γονιμοποιητική ικανότητα
  - **CATSPER1, CATSPER2**

Κατακερματισμός DNA σπερματοζωαρίων (DNA fragmentation)

Μέθοδοι εκτίμησης της ακεραιότητας του DNA

- Single-cell gel electrophoresis assay (**COMET**)
- Sperm Chromatin Structure Assay (**SCSA**)
- Terminal transferase dUTP nick end labeling (**TUNEL**) assay
- Sperm Chromatin Dispersion (**SCD** or Halo) test

- Το αποτέλεσμα δίνεται ως: DNA fragmentation index (**DFI**)
  - Η φυσιολογική τιμή εξαρτάται από τη μέθοδο
  - **COMET <25%**
  - **SCSA <15-40%**
  - **TUNEL <10-20%**
  - **SCD <18-25%**

Κλινική σημασία αυξημένου DFI

- μειωμένη πιθανότητα γονιμοποίησης (in vivo/in vitro)
- προεμφυτευτική καθυστέρηση εμβρυικής ανάπτυξης
- μειωμένη πιθανότητα εμφύτευσης
- αποτυχία κύκλων σπερματέγχυσης (IUI), IVF και ICSI
- αυξημένος κίνδυνος αυτόματων αποβολών μετά από IVF/ICSI
- κίνδυνος εμφάνισης συγγενών ανωμαλιών στους απογόνους (πειραματόζωα)

Ενδείξεις εκτίμησης του DFI

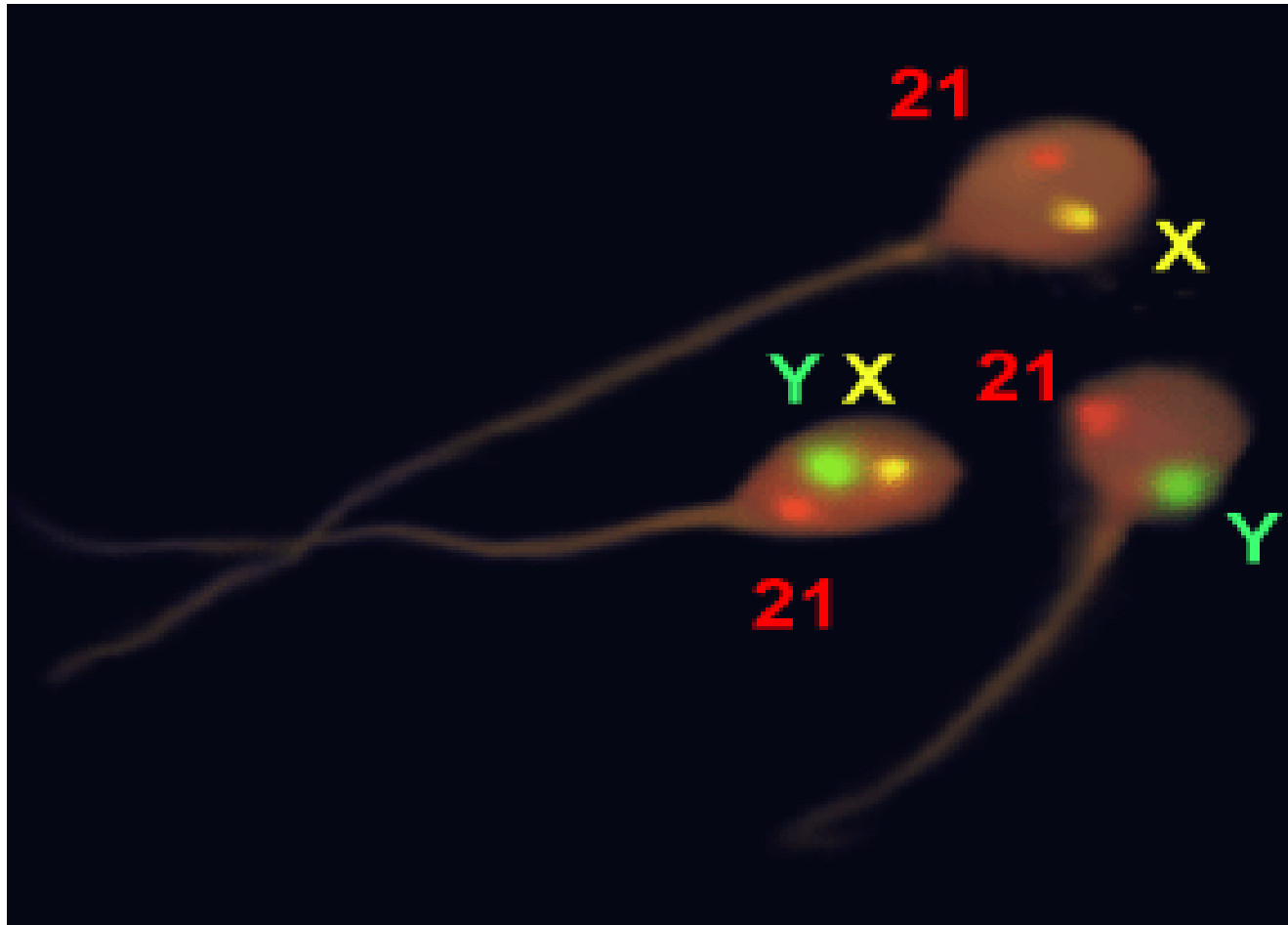
- αδιευκρίνιστης αιτιολογίας υπογονιμότητα
- σε άνδρες με OTA για να αποφασιστεί εάν το ζευγάρι θα προσφύγει σε ART ή θα δοθεί χρόνος για φυσική σύλληψη
- σε άνδρες με OTA πριν την παραπομπή για IUI ή IVF/ICSI
- επανειλημμένες αποτυχίες IUI/IVF
- καθ' έξιν αποβολές

Lewis SEM. Middle East Fertility Society Journal. 2013;18(2): 78-82
The Practice Committee of the ASRM. Fertil Steril 2013;99:673-7
Colpi GM et al. Andrology 2018;6:513-24.

FISH σπερματοζωαρίων

- Εκτίμηση του βαθμού ανευπλοειδίας φυλετικών και αυτοσωμικών χρωμοσωμάτων των σπερματοζωαρίων
- Ελέγχονται τα χρωμοσώματα **X, Y, 13, 18** και **21**
- Χρήσεις
  - Ανδρική υπογονιμότητα
  - Μελέτη της επίδρασης γοναδοτοξινών στο σπέρμα

FISH σπερματοζωαρίων

Ενδείξεις για FISH σπερματοζωαρίων

Indication	Study
Recurrent pregnancy loss	Bernardini <i>et al.</i> [2004]
Repeated <i>in vitro</i> fertilization failure	Petit <i>et al.</i> [2005]
Oligospermia	Martin [2007]
Low motility <30% (asthenospermia)	Collodel <i>et al.</i> [2007a]
Nonobstructive azoospermia (testicular sperm)	Palermo <i>et al.</i> [2002]
Obstructive azoospermia (epididymal sperm)	Sukcharoen <i>et al.</i> [2003]
Teratozoospermia	
Tail agenesis	Carrell <i>et al.</i> [2004]
Multiflagellar sperm	Devillard <i>et al.</i> [2002]
Macrocephalic sperm	Devillard <i>et al.</i> [2002]
Round head-only syndrome (globozoospermia)	Morel <i>et al.</i> [2004]
Necrozoospermia	Moretti <i>et al.</i> [2007]
Double-head or multinucleated sperm	Lewis-Jones <i>et al.</i> [2003]
Other severe morphologic defects	Carrell [2008]
Genetic abnormalities	
Robertsonian translocations	Sarrate <i>et al.</i> [2005]
Reciprocal translocations	Sarrate <i>et al.</i> [2005]
Chromosome inversions	Sarrate <i>et al.</i> [2005]
Ring chromosome	Arnedo <i>et al.</i> [2005]
Klinefelter's syndrome (mosaic and nonmosaic)	Kruse <i>et al.</i> [1998]
	Lim <i>et al.</i> [1999]
	Rives <i>et al.</i> [2000]
Y-chromosome microdeletions	Minor <i>et al.</i> [2007]

Επίδραση γοναδοτοξινών και θεραπευτικών ουσιών στο βαθμό ανευπλοειδίας του σπέρματος

Chemical	Sex chromosome disomy	Autosome disomy	Diploidy	Study
Lifestyle factors				
Caffeine	Increased	Increased	Increased	Robbins <i>et al.</i> [1997]
Alcohol	No change	No change	Increased	Robbins <i>et al.</i> [1997]
Smoking	Increased	Increased	No change	Robbins <i>et al.</i> [1997], Rubes <i>et al.</i> [1998]
Pharmaceuticals				
Diazepam	Increased	Increased	No change	Baumgartner <i>et al.</i> [2001]
Finasteride	Increased	No change	Increased	Colledet <i>et al.</i> [2007b]
FSH	Decreased	No change	Decreased	Piomboni <i>et al.</i> [2009]
Vitamins and minerals				
Folate	Decreased	Decreased	Decreased	Young <i>et al.</i> [2008]
Zinc	No change	No change	No change	Young <i>et al.</i> [2008]
Vitamin C	No change	No change	No change	Young <i>et al.</i> [2008]
Vitamin E	No change	No change	No change	Young <i>et al.</i> [2008]
β-carotene	No change	No change	No change	Young <i>et al.</i> [2008]
Antioxidant composite	No change	No change	No change	Young <i>et al.</i> [2008]
Chemotherapy				
NOVP	Increased	Increased	Increased	Frias <i>et al.</i> [2003]
MACOP-B	No change	No change	No change	Martin and Rademaker [1995]
ABVD	Increased	Increased	Increased	Tempest <i>et al.</i> [2008]
BEP	Increased	Increased	Increased	Martin <i>et al.</i> [1999], De Mas <i>et al.</i> [2001]
Occupational exposures				
Organophosphates	Increased	No change	No change	Padungtod <i>et al.</i> [1999]
Miscellaneous pesticides	No change	No change	No change	Smith <i>et al.</i> [2004]
Styrene	No change	No change	No change	Naccarati <i>et al.</i> [2003]
Acrylonitrile	Increased	Increased	NA	Xu <i>et al.</i> [2003]
FSH, follicle-stimulating hormone; NOVP, novantrone, oncovin, velban, and prednisone; MACOP-B, methotrexate, doxorubicin, cyclophosphamide, vincristine, bleomycin and prednisone; ABVD, bleomycin, doxorubicin, vincristine, and dacarbazine; BEP, bleomycin, etoposide, and cisplatin; NA, not applicable.				

Σπάνιες γενετικές παθήσεις στην Ανδρολογία

- Σύνδρομο Noonan
  - Μεταλλάξεις γονιδίων PTPN11, KRAS, SOS1 και RAF1
- Σύνδρομο Prader-Willi
  - Έλλειψη 15q11-13 του πατρικού χρωμοσώματος
- Σύνδρομο Bardet-Biedl
- Συγγενής υποπλασία επινεφριδίων με ΥΥ
  - Μετάλλαξη DAX-1
- Μυοτονική δυστροφία
  - VNTR γονιδίων DMPK και ZNF-9
- Ανεπάρκεια 5α-αναγωγάσης
- Ενζυμικές διαταραχές βιοσύνθεσης τεστοστερόνης
- Μεταλλάξεις των υποδοχέων FSH και LH

Δομή της παρουσίασης

- Εισαγωγή, μέθοδοι γενετικού-μοριακού ελέγχου.
- Γενετικός έλεγχος στη καθημερινή κλινική πράξη
- Μελλοντικές προοπτικές

Φαρμακογενετική: Πολυμορφισμοί των γονιδίων FSHB και FSHR

- FSHB -221 G>T (rs10835638)
  - Καθοριστικός παράγων της συγκέντρωσης FSH
  - Το T αλληλόμορφο σχετίζεται με ελαττωμένη FSH και ολιγοσπερμία
- FSHR 2039 A>G (rs6166)
  - Το G αλληλόμορφο σχετίζεται με μικρότερο μέγεθος όρχεων
- επιλογή ανδρών με ιδιοπαθή υπογονιμότητα που θα απαντήσουν στη θεραπεία με FSH
  - Η παρουσία του T αλληλόμορφου σχετίζεται με μεγαλύτερη πιθανότητα απάντησης στην αγωγή
  - Η συνδυασμένη ανάλυση FSHB -221 G>T και FSHR 2039 A>G υπόσχεται καλύτερα αποτελέσματα

Αυτοσωματικά γονίδια

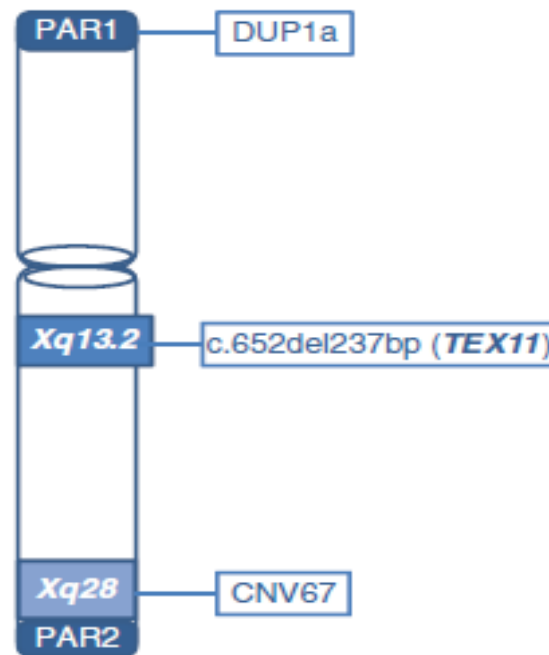
- Μελέτη ολόκληρου του γονιδιώματος (whole genome study)
  - CGH σε μικροσυστοιχίες
  - Αυξημένο ποσοστό ελλείψεων σε αυτοσωμικά χρωμοσώματα σε υπογόνιμους
- Συσχέτιση με υπογονιμότητα
  - Nuclear receptor subfamily 5, group A, member 1 (**NR5A1**)
  - Double sex- and MAB3-related transcription factor 1 (**DMRT1**, χρωμόσωμα 9)
  - Deleted in AZoospermia Like (**DAZL**, χρωμόσωμα 3)
  - **SOX5** (χρωμόσωμα 12)

Krausz C & Chianese C. 2013, Zou S et al. 2014,
Wang C & Swerdloff SM. Uptodate 2015, Chianese C et al. 2015
Tüttelmann F et al. Med Genet 2018;30(1):12-20

Χρωμόσωμα X

- Πολυμορφισμοί (VNTR) του **AR**
  - CAG επαναλήψεις: 6-39 [διάμεση τιμή: 19-23]
  - Μεγαλύτερος ή μικρότερος αριθμός επαναλήψεων σχετίζεται με διαταραχές σπερματογένεσης
- Μεταλλάξεις του Testis Expressed X-linked 11 (**TEX11**, Xq13.2)
  - διακοπή ωρίμανσης και αζωοσπερμία (2,4%)
- Μεταλλάξεις του Adhesion G protein-coupled receptor G2 (**ADGRG2**, Xp22.13)
  - 11-15% των ασθενών με CBAVD (CFTR-)
- Copy Number Variants (CNV)
  - Μικροελλείψεις **CNV67, 64, 69** σε олиγοσπερμία
  - Μικροδιπλασιασμοί (**DUP1A**)

CNV's του χρωμοσώματος X

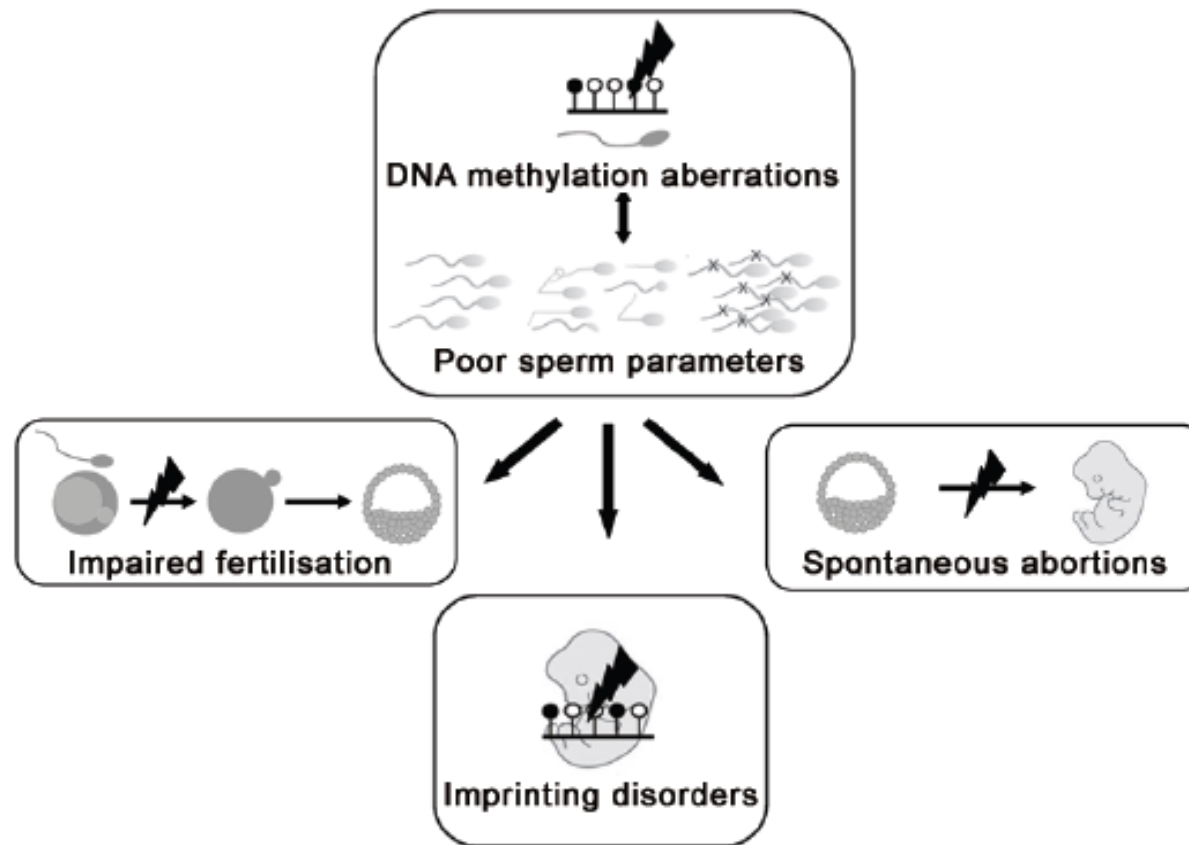

CNV	CNV type	Frequency	
		Patients (%)	Controls (%)
DUP1a	Duplication	1.4	0
c.652del237bp	Deletion	0.7	0
CNV67	Deletion	1.1	0

Επιγενετική

- Μελέτη των κληρονομήσιμων μεταβολών στην έκφραση γονιδίων που δεν οφείλονται σε αλλαγές στη πρωτοταγή δομή του DNA.
- Τύποι επιγενετικών μεταβολών
  - **μεθυλίωση DNA**
  - **τροποποίηση ιστονών**
  - **non-coding RNAs**
    - microRNAs
    - long non-coding RNAs
    - SRNAs
- Έχουν συσχετιστεί με ιδιοπαθή ανδρική υπογονιμότητα και διαταραγμένη εμβρυογένεση

Διαταραχές μεθυλίωσης DNA

Συμπεράσματα

- Ο γενετικός έλεγχος αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της εργαστηριακής διερεύνησης ανδρολογικών παθήσεων και ιδιαίτερα της υπογονιμότητας.
- Συμβάλλει σημαντικά στην τεκμηρίωση της αιτιολογικής διάγνωσης, στην επιλογή των κατάλληλων θεραπευτικών παρεμβάσεων και την ορθή γενετική καθοδήγηση.
- Οι κύριες γενετικές εξετάσεις που διενεργούνται στη καθημερινή κλινική πράξη είναι ο κυτταρογενετικός έλεγχος, η ανίχνευση μικροελλείψεων του Υq και η ανίχνευση μεταλλάξεων συγκεκριμένων γονιδίων (CFTR, γονίδια που προκαλούν ΣΥΥ).
- Η ευρεία εφαρμογή νέων τεχνολογιών ελέγχου γενετικών και επιγενετικών αλλοιώσεων, όπως η NGS, θα αλλάξει ριζικά το διαγνωστικό οπλοστάσιο της Ανδρολογίας.

Ευχαριστώ για τη προσοχή σας!